

D. CĂPĂȚĂNĂ,
V. VRABIE,
C. HARHOIU

RAPORT PRELIMINAR DE CERCETARE ARHEOLOGICĂ LA SLOBOZIA

Conform planului de lucru al sectorului de istorie antică a Centrului de studii și cercetări de istorie militară și al Muzeului județean Ilfov, în perioada 1 septembrie—15 octombrie 1978 au continuat cercetările arheologice începute în anii anteriori la cetatea lui Mircea cel Bătrîn, aflată pe raza comunei suburbane Slobozia, municipiul Giurgiu. Cercetarea exhaustivă a cetății lui Mircea cel Bătrîn se află în al treilea an de lucru după reluarea cercetărilor în 1975¹).

Campaniile 1976—1977 au evidențiat părți din zidul de incintă (latura vestică) a cetății, turnul de SV și un turn semicircular pe latura NV. Datorită apariției apei de infiltrație, secțiunile s-au oprit la nivelul 0,75 față de solul actual, în anul 1978 fiind adâncite secțiunile vechi pînă la nivelul —2,00 m.

Secțiunea SI orientată E-V are dimensiunile 114/2 m.

Secțiunea S II, orientată N-S are dimensiunile 58/2 m și a urmărit surprinderea

¹ Prima săpătură arheologică a fost efectuată în 1955 de un colectiv condus de Ion Barnea și Petre Cernovodeanu care a relevat existența zidurilor nordice și sudice de incintă, fără a reuși datarea lor (Materiale, IV, 1955). În anul 1975 săpăturile au fost reluate de un colectiv format din Dan Căpățână (șef colectiv) și muzeografi ai Muzeului județean Ilfov. Rezultatele cercetării în anii 1976—1977 au fost publicate în volumul *Ilfov, file de istorie*, Buc., 1978, v. 117—123.

zidurilor de incintă N și S ale cetății. Limitele N și S nu au fost atinse în campania 1978, datorită imposibilității continuării lucrărilor în adâncime. În secțiune au apărut două construcții de secol XIX cu ziduri din cărămidă, avînd ca liant argilă.

Secțiunea S III orientată N-S, paralelă cu S II are dimensiunile 45/3 m. Ea a fost prelungită cu 6 m spre nord. La adâncimea de 3,5 m, în partea de N a secțiunii, în careurile 2 și 3 au fost descoperite două asize de blocuri de piatră frumos făuțite. Blocurile de piatră care compun zidul au dimensiunile de 1,5×0,43×0,29 m. Cercetarea, întreruptă din cauza timpului defavorabil, pare a indica totuși că în această zonă se găsește turnul de NE al cetății. Secțiunea a pus în evidență și un zid exterior.

Secțiunea S IV — orientată E-V, paralelă cu S I, cu dimensiunile 50×1,5 m. a surprins ziduri care aparțin turnului de SV al cetății.

Secțiunea S IV A, executată în cruce cu S-IV, a urmărit surprinderea zidurilor de nord și de sud ale turnului.

Secțiunile S V și S VI au fost practicate de o parte și de alta a zidului vestic de incintă și au atins nivelul —1,00 m.

Prin cercetările efectuate a fost debleiat aproape complet zidul vestic al cetății. Zidul de incintă are o grosime de 3 metri și e compus din blocuri mari de piatră de ca-

rieră făcute la exterior iar emplecton-ul din piatră de carieră sau de riu de diferite dimensiuni prinse într-un mortar hidrofug de bună calitate.

Zidul prezintă tiranți orientați E-V sau N-S practicați inițial în faza de construcție a cetății și care au fost folosiți ulterior la aerisirea și împiedicarea pătrunderii igrasiei. Zidurile de interior (1—1,5 m grosime) sînt construite în același sistem ca și zidul de incintă. Nu au fost încă elucidate legăturile stratigrafice între zidurile interioare și zidul de incintă.

Turnul semicircular are ziduri de grosimea 4 metri, iar diametrul în interior de trei metri are aceeași tehnică de construcție ca și zidul vestic de incintă. Adîncimea la care s-a ajuns în interiorul turnului a fost de —1,60 m. De la această adîncime a apărut apa împiedicînd continuarea cercetării; nu s-a putut stabili eventuala intrare în turn și nici legăturile turnului cu restul cetății sau fazele sale de construcție. Se pare că turnul e adosat ultimei faze constructive a zidului vestic de incintă al cetății.

În colțul de sud-vest al cetății cercetarea arheologică a pus în evidență zidul interior al turnului, de formă aproximativ pătrată. Ultimul nivel de călcare a fost construit din dale mari de piatră cu dimensiunile de 0,95×0,95×0,15. În zidul de vest al turnului de SV se observă o crăpătură care merge pe toată lățimea zidului și care se datorează tasării terenului în această zonă a cetății sau unei alte cauze.

În funcție de elementele aduse în discuție, limita estică a perimetrului arheologic fiind cunoscută, lungimea zidului de incintă pe direcția E-V poate fi aproximată ca avînd 85 metri.

Apariția zidului interior lasă deschisă problema concepției de construcție a fortificației.

Analiza descoperirilor, așa cum se prezintă în faza actuală, permite două ipoteze de lucru legați de structura cetății așa cum

este ea cunoscută din descrierea lui Walerand de Wavrin:

— descrierea lui Walerand de Wavrin nu este exactă, dat fiind caracterul suprastructurilor descoperite.

— cetatea a suferit ulterior modificări (turnul semicircular și turnul interior) care au modificat planul inițial al cetății (din timpul lui Mircea cel Bătrîn).

Rezolvarea acestor probleme va fi posibilă numai după atingerea nivelului de secol XIV.

Cercetarea arheologică pînă în acest moment a surprins numai faza de demantelare a cetății. Faptul se explică prin apariția de la adîncimea de 2 metri a apei de infiltrație din balta aflată între cetate și rambleul căii ferate (nordul cetății). Desecarea bălții în anul 1979 va permite continuarea cercetării și elucidarea problemelor nerezolvate pînă în prezent: cronologia fortificației, fazele de construcție, planul exact al fortificației, poarta cetății.

În secțiuni au fost descoperite și în anul 1978 un număr relativ mare de ghiulele de tip Walarand de Wavrin. Numărul total al ghiulelor descoperite în campaniile 1976—1978 se ridică la 19.

Materialele ceramice recoltate sînt databile în secolele XIV—XIX. S-au descoperit bucăți de oale, farfurii și străchini cu fundul inelar, decorate pe fața interioară cu diverse ornamente (rozete, cercuri concentrice, figuri geometrice regulate), executate agrafitto și champ levé cu smalt de diferite culori, în care predomină verdele de diferite nuanțe, olivul și brunul roșcat. Acestea aparțin ceramicii românești de tradiție bizantină din secolele al XIV-lea al XV-lea.

Ceramica nesmălțuită, de culoare roșcat-cărămizie are un decor caracteristic altor așezări de epocă (Briu întrerupt, alveole, împunsături, incizii, practicate pe pereții vaselor (ex. Coconi)².

² Nicolae Constantinescu, *Coconi, un sat din Cîmpia Română în vremea lui Mircea cel Bătrîn*, Buc., 1972, p. 134 și urm.

În secțiunea corespunzătoare turnului semicircular a apărut și un fragment de vas oriental decorat cu motive specifice alb-albastru, databil în perioada secolului al XIX-lea; în aceleași secțiuni apar și cinci fragmente de lulele turcești.

În S III au fost descoperite cahle cu prelungire tubulară smălțuite la punctul de prindere.

Din categoria obiectelor metalice, în afara ghiulelelor de metal au fost descoperite o lamă de sabie și un vîrf de halebardă caracteristice epocii secolelor XV—XVI.

Documentele de săpătură se află la Centrul de cercetări și studii de istorie militară,

cercetător Dan Căpățână, iar obiectele rezultate din săpătură în depozitul muzeului Giurgiu.

Menționăm faptul că, datorită mării adâncimi la care va ajunge săpătura, lucrările la acest obiectiv necesită încă aproximativ trei ani.

Elaborarea raportului preliminar aparține cercetătorului Dan Căpățînă (partea referitoare la cercetarea stratigrafică și interpretarea datelor rezultate din săpătură), Virgil Vrabie (conservarea monumentului), Cristina Harhoiu (lista de inventar și descrierea obiectelor descoperite).